

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 26.10.2020
Kabul Tarihi / Date Accepted : 10.05.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.09.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-847653>

LİSELERE GEÇİŞ SINAVINA İLİŞKİN FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

Ahmet Volkan YÜZÜAK¹, Turgut ARSLAN²

ÖZ

Ülkemiz ortaöğretime geçiş sisteminde, geçmişten günümüze kadar birçok farklı sınav uygulaması yapılmıştır. 2018 yılında değişen sistem ile öğrenciler, ortaöğretim kurumlarına sınavlı ve sınavsız olarak yerleşebilmektedir. Ancak nitelikli olarak adlandırılan liselerde eğitim-öğretim görmek isteyen ortaokul son sınıf öğrencileri; Liselere Geçiş Sistemi Kapsamında Uygulanan Merkezi Sınavı girmektedirler. Bu sınav kısaca Liselere Geçiş Sınavı (LGS) olarak adlandırılmaktadır. Sınavda, belirli bir yüzdelik dilime giren öğrenciler nitelikli olarak adlandırılan liselerde örgün eğitime devam etmeye hak kazanmaktadırlar. Öğretim programlarının yenilenmesi ile ortaöğretime geçişte uygulanan sınavların soru tarzlarında değişikliklere gidilmiştir. Sınavlarda kullanılan soruların; anlama, yorumlama ve mantık yürütme niteliğinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada; LGS sorularına yönelik Fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma grubunu; devlet okullarında görev yapan Fen bilimleri öğretmenleri oluşturmaktadır. Öğretmenlerin, LGS sorularına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu uzman eşliğinde hazırlanmış olup gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Form beş adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular; sınavla ilişkin görüşler, öğrencilerin karşılaştığı zorluklar, öğretmenlerin önerebileceği çözüm önerilerini kapsamaktadır. Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Öğretmen görüşlerinden elde edilen nitel veriler kodlanarak yüzde ve frekans tabloları oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda soruların okuduğunu anlama, yorumlama, problem çözme gibi üst düzey becerileri ölçtüğü belirlenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin üst düzey becerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla yapılacak öğretim faaliyetlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Liselere geçiş sınavı, fen bilimleri öğretmenleri, öğretmen görüşleri

SCIENCE TEACHERS VIEWS ABOUT HIGH SCHOOL ENTRANCE EXAM

ABSTRACT

Different exam types have been conducted for the transition system of secondary education in Turkey. Students can be placed in secondary education institutions with and without examination with the system changed in 2018. However, secondary school students who want to study in high schools that are called qualified; they participate the Central Exam, which is applied within the scope of the High School Transition System. This exam is called the High School Transition Exam (HSTE). In the exam, students who are in a certain percentile, continue formal education in high schools that are called qualified. Changes have been conducted in the question styles of the exams applied in transition to secondary education with the renewal of the curriculum, it is thought that the quality of understanding, interpretation and reasoning is high for the questions used in the exams. It was aimed to determine the opinions of science teachers about High School Transition Exam in the research. Working group of the research included science teachers working in public schools. A semi-structured interview form was prepared to determine the science teachers' opinions. The interview form was prepared in the presence of an expert and necessary arrangements were conducted. The form consists of five open-ended questions which are related to views about exam, the difficulties faced by the students, and suggestions of science teachers. Content analysis was used in the analysis of the data. Moreover, percentage and frequency tables were formed by coding the qualitative data obtained from science teachers' opinions. The research indicated that the questions of the exam measure high-level skills such as reading comprehension, interpretation, and problem solving. In this context, teaching activities should be prepared to develop the high-level skills of the students.

Keywords: Transition to high schools exam, science teachers, teacher's views

¹ Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, volkanyuzuak@bartin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4712-0259>

² Milli Eğitim Bakanlığı, turgutarслан0763@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7441-7613>

1. GİRİŞ

Teknolojinin etkisiyle beraber dünya, sürekli değişim ve gelişim göstermektedir. Ülkeler bu gelişimleri takip ederek, eğitim sistemlerini çağın gerektirdiği şekilde yenileme veya düzenleme yollarına gitmektedirler (Kumandaş & Kutlu, 2014). Durağan, sabit eğitim sistemleri yerine sürekli değişen ve güncellenen eğitim sistemleri karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın değişip gelişmesiyle birlikte, nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç hızla artmaktadır. Nitelikli bireyler yaşadıkları toplumun gelişmesine katkı sağlamaktadır. Her geçen gün nitelikli insan gücünün ve sayısının artması adına ülkeler, eğitim sistemlerinde de birtakım değişikliklere ve güncellemelere gitmişlerdir. Ülkemizde de geçmişten günümüze kadar olan süreçte, eğitim sistemlerinde çağın gerektirdiği şekilde çeşitli düzenlemeler ve yenilikler yapıldığı görülmektedir. Çünkü çağın gerektirdiği nitelikli insan tipinin yetiştirilebilmesi adına eğitim, oldukça büyük bir öneme sahiptir (Atıla & Özekan, 2015). Ülkemizde, nitelikli insanları yetiştirebilmek amacıyla 1990'lı yılların başlarında sınavla öğrenci alan liseler açılmaya başlamıştır. Nitelikli liseler olarak isimlendirilen; Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin bazı programları, Fen liseleri ve Sosyal bilimler liselerinin sayıları geçmişten günümüze kadar olan süreçte artmaya devam etmektedir. Nitelikli okullarda okumak iyi bir üniversiteye giriş için önem arz etmektedir (Biber vd., 2018). Bu sebeple eğitim kalitesi biraz daha yüksek olan nitelikli okullarda, eğitim almak isteyen öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. İlköğretimden bir üst kurum olan liselere geçişte gerek okul türünün gerek eğitim kalitesinin farklılaşması arz-talep dengesizliği oluşturduğundan her isteyen öğrencinin bu okullarda eğitim görmesi mümkün olmamaktadır (Atılğan, 2018). Bu nedenlerle, nitelikli okullarda öğrenim görmek isteyen öğrencileri seçebilmek için ülkemizde geniş katılımlı merkezi sınavlar uygulanmaktadır. (Çetin & Ünsal, 2019; Özkan vd., 2016). Nitelikli liseler olarak isimlendirilen; fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, mesleki ve teknik Anadolu liselerinin bazı programlarına öğrenci yerleştirilebilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) uygulanan sınavlar “merkezi sınav” olarak adlandırılmaktadır (Büyüköztürk, 2016).

Ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinden biri de sınavlardır. Sınavlar, dönem içerisinde öğretim programında yer alan kazanımların değerlendirilmesinin yanı sıra öğrencileri bir üst kurumlara yerleştirmek amacıyla da kullanılmaktadır (Özer Özkan & Acar Güvendir, 2018). Ülkemizde 8'inci sınıflarda öğrenim gören öğrencileri bir üst kurum olan liselere yerleştirmek amacıyla, geçmişten günümüze kadar farklı birçok sınav yapılmıştır. Öğretim programlarının, yenilenmesiyle beraber sınavların kaldırılması gündeme gelse de öğrenci seçiminde sınavlardan vazgeçilememiştir.

MEB tarafından uygulanan merkezi sınavlarda; sık sık isim ve uygulama bakımından birtakım değişiklikler yapılmıştır (Berber & Anılan, 2018). 1999 ile 2013 yılları arasında merkezi sınavlar farklı isimler ve farklı içerikler ile gerçekleştirilmiştir. 14 yıllık süreçte 3 farklı isimle anılan sınavlar uygulanmıştır. Bu sınavlar Liselere Giriş Sınavı (LGS), Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS), Seviye Belirleme Sınavı (SBS) olarak karşımıza çıkmaktadır (Birinci, 2014; Güler & Arslan, 2018). 2013 yılına gelindiğinde öğretim programlarının yenilenmesi ve 4+4+4 yeni eğitim sistemine geçilmesiyle birlikte SBS sınavı kaldırılıp; Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG) sınavı uygulanmaya başlanmıştır (Şad & Şahiner, 2016). TEOG sınavına öğrencilerin katılımları zorunlu tutulmuştur. Bu durum özel ders ve okul dışı öğrenme ortamlarına (etüt merkezi, dersane, vs.) yönelimi arttırmıştır. Bazı öğrenciler sınava hazırlanmak için okula devamsızlık yaparak ve eğitimi aksatmışlardır (Yalçın, 2019). Ayrıca merkezi sınavların; öğrenci ve velileri psikolojik olarak etkilediği, öğrencilerin sınav stresini ve kaygı düzeyleri arttırdığı, sosyal ilişkilere zarar verdiği yapılan birçok çalışmada saptanmıştır (Bakırcı & Kırıcı, 2018; Şad & Şahiner, 2016; Zayimoğlu-Öztürk & Aksoy, 2014). Bu ve benzeri gerekçeler değerlendirilerek TEOG sınavı kaldırılmıştır.

2017-2018 eğitim öğretim yılına gelindiğinde ortaöğretime geçişte yeni sistem uygulamaya konulmuştur. Ortaokuldan mezun olan öğrencilerin, %90'ının adrese dayalı, %10'unun ise merkezi sınav yapılarak liselere yerleştirileceği açıklanmıştır. Yeni sistemle beraber öğrenciler ortaöğretim kurumlarına sınavlı ve sınavsız olarak yerleşebilmektedirler. Öğrencilerin bu sayede sınava girmeleri zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Güncel sistemle beraber ortaöğretime geçiş “merkezi yerleştirme” ve “yerel yerleştirme” olmak üzere iki farklı uygulama ile gerçekleştirilmektedir (MEB, 2018a).

Yerel yerleştirme işlemi; il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen sınavsız öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yapılabilmektedir. Ortaokullardan mezun olarak lise öğrenimine hak kazanan öğrencilerin, ikamet ettikleri adrese dayalı olarak yerleştirildiği sistemdir. İkamet adresinin yanı sıra devam-devamsızlık, Okul Başarı Puanı (OBP), okulların kontenjanı gibi kriterler değerlendirilerek yapılır (MEB, 2019a).

Merkezi yerleştirme; Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Özel Program ve Proje Uygulayan Ortaöğretim kurumlarına sınavla yapılan yerleştirme sistemidir. MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yapılan merkezi sınavdan alınan puan kullanılarak, sınavla öğrenci alan okulların belirlenen kontenjanlarına, puan üstünlüğüne göre ve öğrenci tercihleri doğrultusunda yapılır. Ayrıca puan eşitliği halinde OBP üstünlüğü, devam-devamsızlık gibi kriterlere bakılarak yerleştirme yapılır (MEB, 2019a).

Ülkemizde 2018 yılında, LGS kapsamında merkezi sınav faaliyeti yürütülmeye başlamıştır (MEB, 2018a). Ortaöğretime geçişte merkezi sınavına girmek isteğe bağlıdır. Fakat iyi bir hayat için iyi bir liseye gitmenin önemli olduğu düşünüldüğü için çocuklar küçük yaşlarda bu sınava hazırlanmaktadır (Sarier, 2010). 2018 yılında yapılan merkezi sınava ortaokuldan mezun olan öğrencilerin sınava katılım oranı; %81,46, 2019 yılında ortaokuldan mezun olan öğrencilerin sınava katılım oranı; %85,08 olarak belirlenmiştir. Bu yüzdeler sınava katılımın yoğun olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. (MEB, 2018b, 2019)

Merkezi sınav, sözel ve sayısal testler olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Sınav sabah ve öğlen olmak üzere iki oturumda gerçekleşir. Sabah gerçekleştirilen oturumda sözel alan, öğlen gerçekleştirilen oturumda sayısal alan soruları bulunmaktadır. Sınavda; sözel bölümde 50, sayısal bölümde 40 olmak üzere toplam 90 soru bulunmaktadır. Sözel bölümde Türkçe, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ve Yabancı Dil, sayısal bölümde ise Matematik ve Fen Bilimleri alt testleri yer almaktadır. Alt testlerde bulunan soru sayıları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

LGS'de Alt Testlerde Bulunan Soruların Dağılımı

Bölüm	Alt Test	Soru Sayısı
Sözel Bölüm	Türkçe	20
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10
	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	10
	Yabancı Dil	10
Sayısal Bölüm	Matematik	20
	Fen Bilimleri	20

Geçmişte yapılan birçok sınav ile LGS karşılaştırıldığında sınav sorularının oldukça farklı birtakım özelliklere sahip olduğu söylenebilir. LGS öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ölçmede üstün yanları olan bir sınavdır (Kızılcapan & Nacaroglu, 2019). Geçmiş dönemlerde yapılan sınavlarda binlerce öğrenci tüm soruları doğru cevaplarırken LGS' de bu oran düşmektedir. 2014-2015 eğitim öğretim yılı 2. dönemde yapılan TEOG sınavında; Türkçe, Matematik, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Fen ve Teknoloji, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ve Yabancı Dil testlerinin tamamını doğru cevaplayan öğrenci sayısı 1190 iken, 2019 yılında yapılan LGS' de tüm soruları doğru cevaplayan öğrenci sayısı 565'tir (MEB, 2015, 2019b).

Eğitimde yapılan reformların, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinden olan merkezi sınavların; yapı, uygulama ve içerik bakımından sık sık değişmesine sebep olduğu görülmektedir. Yenilikçi eğitim yaklaşımlarıyla beraber çağa ayak uydurmaya çalışan ülkeler uluslararası düzeyde yapılan sınavları önemsemektedirler (Biber vd., 2018). Bu sebeple ülkeler kendi ulusal sınav faaliyetlerini gerçekleştirirken bir yandan da uluslararası düzeyde gerçekleştirilen sınavlara katılarak sıralamalarını değerlendirmektedir (Çelen vd., 2011; Kumandaş & Kutlu, 2014). PISA (Programme for International Student Assessment), PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) ve TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) uluslararası yapılan sınavlardandır (Berberoğlu & Kalender, 2005; İncikabı vd., 2016).

Mevcut kullanılan fen bilimleri öğretim programı bütün bireylerin fen okuryazarı olarak yetişmesini amaçlamaktadır. Fen okuryazarı bireyler; ilgili, meraklı, akılcı ve bilimsel düşünen, insan-çevre ilişkisinde karşılaştığı sorunlara çözüm üreten, problem çözmeye becerisi yüksek, araştıran sorgulayan, yorum yapma becerisi yüksek olan bireylerdir (MEB,2018c). PISA yaratıcı düşünme, bilgiye erişme, bilgiyi kullanma, keşfetme okuma ve yazma becerileri üzerine odaklanan bir sınavdır (Schleicher, 2007). PISA öğrencilerin fen ve matematik okuryazarlık düzeylerini de değerlendirmektedir (MEB, 2019c; Neidorf vd., 2006). Ancak ülkemizin katıldığı bu sınavlardan alınan sonuçlar, Millî Eğitim camiasını memnun etmemiş ve öz eleştirilere neden olmuştur. Ülkemiz katıldığı uluslararası sınavlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda, MEB merkezi sınavların soru tarzlarında değişikliklere gitmiştir. (Gündoğdu vd., 2010) Bu bağlamda LGS sorularının içeriği uluslararası yapılan sınavlara yakın olarak değerlendirilmektedir. MEB'e göre (2019a) LGS'de yer alan sorular; okuduğunu anlama, yorumlama, analiz yapma, problem çözmeye, bilimsel süreç becerileri vb. becerilerini ölçecek niteliktedir.

Dünyada ortaöğretime geçişte farklı sistemler uygulanmaktadır. Ortaöğretime geçişte Hollanda merkezi sınav uygulamasını kullanırken, Japonya, Macaristan ve Güney Kore'de okul notları, merkezi sınavlar ve okul bazlı giriş sınavları ortaöğretime geçişte kullanılmaktadır. ABD merkezi sınav ve adrese dayalı bir geçiş sistemi kullanmaktadır. Finlandiya da ortaöğretime geçişte okul notları rol oynarken, Almanya'da okul notlarının yanında öğretmen görüşleri de ortaöğretime geçişte önemli rol oynamaktadır (Demir & Yılmaz, 2019; Eurypedia, 2013). Dünyada ortaöğretime geçişte sınavsız uygulamaların olduğu görülse de Kahraman (2014) ülkemizde mevcut koşullarda sınavsız bir sistemin mümkün olmadığını ifade etmiştir.

1.1. Araştırmanın önemi

Sınavlar tarafsızlığın ve eşitliğin sağlandığı ölçme ve değerlendirme faaliyetleridir. Bu nedenle sınavlar ile ilgili yapılan çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir. Merkezi sınavlara ilişkin literatürde birçok çalışma mevcuttur. Ancak LGS'ye yönelik az sayıda çalışma bulunmaktadır. Daha yeni olan bu sınav sistemi ile ilgili öğretmen görüşlerinin, öğrencilerin başarısını arttırmaya yönelik uygulanacak faaliyetler için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı LGS sorularına yönelik fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, durum çalışması deseni kullanılmıştır. “Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan nitel çalışma desenidir” (Creswell, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2011)

2.2. Çalışma grubu

Bu araştırma MEB'e bağlı okullarda görev yapan, araştırmaya gönüllü olarak katkı sağlayan 10 fen bilimleri öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışma grubundaki öğretmenlerin kimliklerinin gizli tutulabilmesi için Ö1'den Ö10'a kadar kodlar verilmiştir. Tablo 2. de çalışmaya katılan öğretmenlere ait bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2.

Öğretmenlere Ait Bilgiler

Kodlar	Cinsiyet	Mesleki Tecrübe
Ö1	Erkek	10 yıl ve üzeri
Ö2	Erkek	0-5 yıl
Ö3	Kadın	0-5 yıl
Ö4	Erkek	0-5 yıl
Ö5	Kadın	5-10 yıl
Ö6	Kadın	5-10 yıl
Ö7	Erkek	5-10 yıl
Ö8	Kadın	5-10 yıl
Ö9	Erkek	10 yıl ve üzeri
Ö10	Erkek	5-10 yıl

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Hazırlanan görüşme formu araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan görüşme formu 5 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular; sınava ilişkin görüşler, öğrencilerin karşılaştığı zorluklar, öğretmenlerin önerebileceği çözüm önerilerini kapsamaktadır. Hazırlanan görüşme iki uzman tarafından kontrol edilmiştir. Uzmanlar tarafından kontrol edilen görüşme formunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Hazırlanan görüşme formuna öğretmenlerin görüşleri kaydedilmiştir. Görüşme sorularına ait bilgiler aşağıda sunulmuştur:

- 1- Liselere Geçiş Sınavı fen bilimleri testinde yer alan soruları nasıl buluyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.
- 2- Eğitim öğretim süreci içerisinde öğrencilerinizi sınava hazırlayabilmek amacıyla derslerinizde hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz? Nedenlerini açıklayınız.
- 3- Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan örnek soruları nasıl buluyorsunuz?
- 4- Öğrencileriniz Liselere Geçiş Sınavı fen bilimleri testini çözerken hangi noktalarda zorlanmaktadır?
- 5- Liselere geçiş sınavında öğrenci başarısını arttırmak için neler yapılabilir?

2.4. Verilerin analizi

Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından eş zamanlı kodlanmıştır. Böylelikle çalışmanın kodlarına ait görüş ayrılıkları ortadan kalkmıştır. Kodlar arasındaki ortak yönler bulunmuş, ana başlıklar düzenlenmiştir. Oluşturulan kodlara ait yüzde ve frekans betimlemeleri tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Ayrıca fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerine yer verilerek tablolarda yer alan bulguların açıklaması ve yorumlaması yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri aktarılırken kendi cümleleri kullanılmış, doğrudan alınmış ve bu cümleler tırnak içinde yazılmıştır. Betimsel bir analizin

uygulandığı çalışmalarda doğrudan alıntılara yer vermek çalışmanın geçerliliği için önem arz etmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2011).

2.5. Araştırmanın etik izinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 27.11.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020-SBB-0260

3. BULGULAR

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen bulgular beş başlık altında incelenmiştir. İçerik analizi sonucu elde edilen bulgular tablolar aracılığı ile ayrıntılı olarak sunulmuştur.

3.1. Öğretmenlerin LGS sorularına yönelik görüşleri

Tablo 3’de araştırmaya katılan öğretmenlerin, LGS sorularına yönelik görüşleri sonucunda ortaya çıkan verilerin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmenlerin LGS Sorularına Yönelik Görüşleri

Görüşme Sorusu	f	%
Liselere Geçiş Sınavında fen bilimleri testinde yer alan soruları nasıl buluyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.		
Soruları beğeniyorum	9	90
Nedenleri		
Soruların okuduğunu anlama ve yorumlamaya yönelik olması	7	26,92
Soruların bilgi düzeyinin üstünde olması	6	23,08
Soruların günlük yaşam ile ilişkilendirilmiş olması	3	11,54
Soruların ezbere dayalı olmaması	3	11,54
Soruların kazanımlara uygun olması	2	7,69
Soruların problem çözme becerilerini artırıcı olması	2	7,69
Soruların çeldiricilerinin güzel olması	1	3,85
Soruların öğrenci kapasitesini iyi ölçmesi	1	3,85
Soruların çalışan ile çalışmayanı iyi ayırt edici olması	1	3,85
Toplam	26	100,00
Soruları beğenmiyorum	1	10
Nedenleri		
Sorular öğrencilerin bilgi düzeyini ölçmemektedir.	1	50
Sorular ALES sınavı mantığında hazırlanıyor.	1	50
Toplam	2	100,00

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen; “Liselere Geçiş Sınavında fen bilimleri testinde yer alan soruları nasıl buluyorsunuz?” sorusuna, 10 öğretmenden 9’u soruları beğeniyorum, 1 tanesi ise beğenmiyorum olarak görüş belirtmiştir. Soruları beğenen 9 öğretmenden toplam 26 cevap kodlanmıştır. Kodlanan cevapların %26,92’sini “Soruların okuduğunu anlama ve yorumlamaya yönelik olması”, %23,08’ini “Soruların bilgi düzeyinin üstünde olması”, %11,54’ünü “Soruların günlük yaşam ile ilişkilendirilmiş olması” ve “Soruların ezbere dayalı olmaması” oluşturmaktadır. Öğretmen görüşlerinin %7,69’u “Soruların kazanımlara uygun olması” ve “Soruların problem çözme becerilerini artırıcı olması” şeklindeyken, %3,85’i “Soruların çeldiricilerinin güzel olması”, “Soruların öğrenci kapasitesini iyi ölçmesi” ve “Soruların çalışan ile çalışmayanı iyi ayırt edici olması” şeklindedir. Soruları beğenmeyen 1 öğretmenden toplam 2 cevap kodlanmıştır. Kodlanan verilerin %50’sini “Sorular öğrencilerin bilgi düzeyini ölçmemektedir.” cevabı, diğer %50’sini ise “Sorular ALES sınavı mantığında hazırlanıyor.” cevabı oluşturmuştur. LGS sorularına yönelik öğretmen görüşlerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

“Bilgi sahibi olmanın üzerinde yorum kapasitesinin de olması gerekiyor. O yüzden zekayı ve kapasiteyi daha iyi ölçtüğünü düşünüyorum.” (Ö1)

“LGS sorularını; sadece bilginin kullanılmadığı, aksine bilginin soruda verilip öğrenciden yorumlamasını istediği sorular olduğu için beğeniyorum.” (Ö5).

“Sadece ezbere, formüle dayalı soruların yerine biraz daha okuduğunu anlamaya yönelik ve gündelik yaşamla ilişkilendirilmiş sorular geldiği için fen bilimleri sorularını beğeniyorum.” (Ö9)

Öğretmenlerin yarısından fazlası; LGS sorularının bilgi düzeyinin üstünde sorular olduğunu belirtmişlerdir. Sorular daha çok anlama ve yorumlamaya dayalı olduğunda öğretmenler LGS sorularını beğendiklerini söylemişlerdir. Öte yandan bir başka öğretmen; (Ö3) “Soruları beğenmiyorum sorular öğrencilerin bilgi düzeyini ölçmemektedir. Sorular öğrencilerin anlama ve yorumlamasına yöneliktir.” şeklindeki görüşlerini ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenlerden bazıları soruların günlük yaşamla ilişkilendirilmiş olmasının problem çözme becerileri üzerinde etkisinin olabileceği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden birinin düşünceleri şöyledir;

“Fen sorularının günlük hayattan güncel bilgilerden olması hem de kazanımları içermesinden dolayı oldukça beğeniyorum. Çocukların birebir günlük yaşamdan nasıl problem çözdüklerini ve nasıl problem çözebileceklerini o sorulardan rahatlıkla algılayıp görebiliyoruz.” (Ö6).

Öğretmenlerin üç tanesi soruların ezbere dayalı olmadığını söylemişlerdir. Bir öğretmenin görüşüne göre;

“Önceden fenden hep hesaplama soruları vardı. Yani hep kalem oynatmak gerekiyordu. Hesap yapmak lazımdı. Soru kalıplarını ezberleyince sonuca ulaşıyordun. Ama şimdi yorum yapabilmek gerekiyor.” (Ö1)

3.2. Öğretmenlerin ders işleme sürecine ilişkin görüşleri

Tablo 4’de araştırmaya katılan öğretmenlerin, ders işleme süreci, derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere yönelik görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Ders İşleme Sürecine İlişkin Görüşleri

Görüşme Sorusu	f	%
Eğitim öğretim süreci içerisinde öğrencilerinizi sınava hazırlayabilmek amacıyla derslerinizi nasıl işliyorsunuz?		
Deneyler yapıyorum	6	16,67
Derslerde örnek sorular ve testler çözdürüyorum	6	16,67
Derslerde günlük hayattan örnekler veriyorum	5	13,89
Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlıyorum	4	11,11
Görsel destek ve animasyonlardan faydalaniyorum	4	11,11
Akıllı tahtadan ve teknolojiyen faydalaniyorum	3	8,33
Sunuş yoluyla anlatım yapıyorum	3	8,33
STEM yaklaşımını kullanarak ders işliyorum	2	5,56
Bazı derslerde konu ile ilgili öğrenci gezileri yapıyorum	1	2,78
Çalışma yaprağı kullanıyorum	1	2,78
Konuya göre değişik yöntem ve tekniklerden yararlanıyorum	1	2,78
Toplam	36	100,00

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen; “Eğitim öğretim süreci içerisinde öğrencilerinizi sınava hazırlayabilmek amacıyla derslerinizi nasıl işliyorsunuz?” sorusuna 10 öğretmenden toplam 36 cevap kodlanmıştır. Kodlanan cevapların; %16,67’sini “Deneyler yapıyorum” ve “Derslerde örnek sorular ve testler çözdürüyorum” oluştururken %13,89’unu “Derslerde günlük hayattan örnekler veriyorum” cevabı oluşturmaktadır. Görüşlerin %11,11’i “Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlıyorum” ve “Görsel destek ve animasyonlardan faydalaniyorum” şeklindeyken %8,33’ü “Sunuş yoluyla anlatım yapıyorum” ve “Akıllı tahtadan ve teknolojiyen faydalaniyorum” şeklindedir. “STEM yaklaşımını kullanarak ders işliyorum” cevabı %5,56’lık yer tutarken, “Bazı derslerde konu ile ilgili öğrenci gezileri yapıyorum”, “Çalışma yaprağı kullanıyorum” ve “Konuya göre değişik yöntem ve tekniklerden yararlanıyorum” görüşleri %2,78’lik yer tutmaktadır. Ders işleme sürecine ilişkin bazı görüşler aşağıda verilmiştir.

“Derslerde bol soru çözümümüyle öğrencileri sınava hazırlamaya çalışıyorum.” (Ö2).

“Konumu sunuş yolu ile anlattıktan sonra Eğitim Bilişim Ağı (EBA)’nı kullanarak etkileşimli videolar izliyoruz (...) Konu ile ilgili çalışma yapraklarından konunun ne kadar kavranılıp-kavranılmadığına bakıyorum. Daha sonra konu ile ilgili MEB tarafından yayımlanmış örnek soruların ve sınavda çıkmış soruların çözümlerini yapıyoruz ve yeni konuya geçiyoruz.” (Ö4)

“Konunun şekline tarzına göre her türlü yöntemi kullanıyorum. Düz anlatım, soru cevap, problem çözme hepsi oluyor. Zaten ben derslerimi laboratuvarıda işliyorum. Laboratuvarıda işlediğim için çoğunlukla deney yapıyoruz.

Her dersi her konuyu günlük hayata bağlamaya çalışıyorum. Çünkü dikkat edilirse sorular hep günlük hayata yakın tarzda sorular.” (Ö5).

Öğretmenler, derslerinde deneyler yapmaya, konuları günlük hayata bağlamaya ve soru çözmeye önem verdiklerini belirtmişlerdir. Öte yandan derslerde görsel destek kullandıklarını ve teknolojiden olabildiğince yararlandıklarını söylemişlerdir. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Teknolojiden faydalanıyoruz. Akıllı tahtalar fen bilgisi dersi için çok faydalı. Öğrencilere görsel destek sağlıyor bu durum da öğrencilerin çok hoşuna gidiyor.” (Ö1)

“Akıllı tahtayı kullanıyorum. Ben etkili bir şekilde kullandığımı düşünüyorum (...) Özellikle doğa ile alakalı kısımlarda görsel şeyler çocukların hafızasında çok önemli yer tutuyor. Derste bazı farklı uygulamaları kullanıyorum ve çocukların dikkatini çekmek için animasyonlardan yararlanıyorum. Çocukların ilgilerini çekip bir konuda pür dikkat kendilerini bulabilmeleri için akıllı tahtadan oldukça yararlanıyorum” (Ö6)

3.3. Öğretmenlerin MEB tarafından yayımlanan örnek sorulara ilişkin görüşleri

Tablo 5’de araştırmaya katılan öğretmenlerin, MEB tarafından yayımlanan örnek sorulara yönelik görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmenlerin MEB Tarafından Yayımlanan Örnek Sorulara İlişkin Görüşleri

Görüşme Sorusu	f	%
Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan örnek soruları nasıl buluyorsunuz?		
Gerçek sınava yakın tipte sorular	4	18,18
Öğretmen ve öğrencilere rehber olan sorular	4	18,18
Yorum yapma kabiliyeti isteyen sorular	3	13,64
Güzel ve kaliteli sorular	3	13,64
Bazı sorular aşırı zor	2	9,09
Gündelik hayattan örnekler içeren sorular	2	9,09
Bazı soruların öğrenciler için sıkıcı olabiliyor	2	9,09
Sorular bazen fen sorusu olmaktan çıkıp matematik ve Türkçe sorularına benzeyebiliyor	1	4,55
Her ay yayımlanması çok güzel	1	4,55
Toplam	22	100,00

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen; “Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan örnek soruları nasıl buluyorsunuz?” sorusuna 10 öğretmenden toplam 22 cevap kodlanmıştır. Kodlanan cevapların; %18,18’i “Gerçek sınava yakın tipte sorular” ve “Öğretmen ve öğrencilere rehber olan sorular”, %13,64’ü “Yorum yapma kabiliyeti isteyen sorular” ve “Güzel ve kaliteli sorular” şeklindedir. “Bazı sorular aşırı zor”, “Gündelik hayattan örnekler içeren sorular” ve “Bazı sorular öğrenciler için sıkıcı olabiliyor” yanıtları %9,09’luk yer tutmaktadır. Öğretmen cevaplarının, %4,55 kısmını ise “Sorular bazen fen sorusu olmaktan çıkıp matematik ve Türkçe sorularına benzeyebiliyor” ve “Her ay yayımlanması çok güzel” cevapları oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin dört tanesi, MEB tarafından yayımlanan örnek soruların öğretmen ve öğrencilere rehber olan sorular olduklarını ifade etmiştir. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Sorular güzel kaliteli, LGS’de çıkan sorulara yakın tipte sorular. Öğrenciler sınavda soru tipi olarak aynı sorularla karşılaşılıyorlar. Ö yüzden öğrencileri daha çok sınava hazırlıyorlar.” (Ö2).

“MEB tarafından yayımlanan örnek sorular biz öğretmenlere ve öğrencilere yol haritası oluyor. Konuların önemli ve üzerinde durulması gereken yerlerini bizlere gösteriyor. Örnek sorular sınav tarzında olduğu için işlediğimiz konuda öğrencilerin yeterli düzeyde öğrenip-öğrenmediğini, ek çalışma yapmak gerekiyorsa bunları bize gösteriyor.” (Ö4).

“Bu yeni LGS sınavının en fazla beğendiğim özelliklerinden bir tanesi her ay yayımlanan örnek sorular. Önceden biz sınavda nasıl soru geleceğini kestiremiyorduk. Ama şimdi örnek sorularla nasıl bir hedefte yürümemiz gerektiğini nasıl bir çalışma yürütmemiz gerektiğini rahatlıkla görebiliyoruz. Örnek sorular neden yayımlanıyor? Çocuklara yol göstermek için.” (Ö6).

Bir öğretmen (Ö9); “Örnek sorular bizim için çok önemli. Çünkü gerçek sınavda gelecek olan sorular oradaki sorulara benzer mantıkta hazırlanmış sorular oluyor. O yüzden o soruların mutlaka sınıf ortamında öğrencilerle beraber çözümlenmesini önemsiyorum ve ben kendim de çözdürmeye çalışıyorum.” şeklindeki görüşünü ifade ederek, soruların sınıf ortamında çözümlenmesinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Öte yandan soruların yorum

yapma becerisi isteyen sorular olduğunu düşünen bir öğretmen (Ö1); “Soruları beğeniyorum. Çok iyi sorular. Yorum yapma kabiliyeti, kapasite isteyen sorular.” şeklindeki görüşünü ifade ederken başka bir öğretmen (Ö3); “Örnek sorular sınava yakınlık açısından güzel olabilir fakat sorular fen sorusu olmaktan çıkıp Türkçe-matematik sorularına dönebiliyor.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Başka birkaç öğretmen yayımlanan bazı örnek soruların çocuklar için aşırı zor ve sıkıcı olduğunu aşağıdaki görüşleriyle ifade etmişlerdir:

“Bazı durumlarda MEB’in hazırladığı sorular aşırı zor oluyor. Yani öğrenci soruyu gördüğü zaman, sınavda bu şekilde yapmam düşüncesine kapılarak moral bozukluğa yaşayabiliyor.” (Ö5).

“Yayımlanan örnek sorular LGS sınavında sorulacak düşündürücü soru tiplerine benziyor. Ama bazı hazırlanan düşündürücü sorularda aşırıya kaçıldığını düşünüyorum. Bu aşırıya kaçılma genelde soruyu çözerken öğrencilerin sıkılmalarına sebep oluyor.” (Ö10). Bu konuda başka bir öğretmen (Ö1); “Soru içeriklerinde günlük hayattan örnekler olduğu için, hikâye tarzında sorular olduğu için öğrenciler soruları okurken keyif de almaktadır.” şeklindeki görüşlerini bildirmiştir.

3.4. Öğrencilerin zorlandıkları noktalara ilişkin görüşler

Tablo 6’da LGS fen bilimleri testini çözerken öğrencilerin zorlandıkları noktalara ilişkin öğretmen görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 6.

Öğrencilerin Zorlandıkları Noktalara İlişkin Görüşler

Görüşme Sorusu	f	%
Öğrencileriniz Liselere Geçiş Sınavı fen bilimleri testini çözerken hangi noktalarda zorlanmaktadır?		
Okuduğunu anlamakta zorlanıyorlar.	6	25,00
Yorum gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.	4	16,67
Sorular uzun olduğu için gözleri korkuyor.	4	16,67
Dikkat gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.	3	12,50
Matematik ve fen bilimleri testi beraber olduğu için sınavı yetiştirmekte zorlanıyorlar.	3	12,50
LGS sınav sistemine alışmakta adaptasyon problemi yaşıyorlar.	2	8,33
Bazı soruları birkaç kere okuma ihtiyacından dolayı sınav süresini yetiştirmekte zorlanıyorlar.	1	4,17
Matematiksel işlem gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.	1	4,17
Toplam	24	100,00

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen; “Öğrencileriniz Liselere Geçiş Sınavı fen bilimleri testini çözerken hangi noktalarda zorlanmaktadır?” sorusuna 10 öğretmenden toplam 24 cevap kodlanmıştır. Cevapların %25’i “Okuduğunu anlamakta zorlanıyorlar.”, %16,67’si “Yorum gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.” ve “Sorular uzun olduğu için gözleri korkuyor.”, %12,50’si “Dikkat gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.” ve “Matematik ve fen bilimleri testi beraber olduğu için sınavı yetiştirmekte zorlanıyorlar.” şeklindedir. Görüşlerin %8,33’ünü “LGS sınav sistemine alışmakta adaptasyon problemi yaşıyorlar.” oluştururken, %4,17’sini “Bazı soruları birkaç kere okuma ihtiyacından dolayı sınav süresini yetiştirmekte zorlanıyorlar.” ve “Matematiksel işlem gerektiren soruları çözerken zorlanıyorlar.” oluşturmaktadır.

Öğrencilerin okuduğunu anlamada zorlandıklarını düşünen öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Öğrencilerim genellikle düzenli kitap okumadıkları için soruyu bir kere okuduklarında anladıklarını düşünüyorlar. Soruyu düzgün okuyup anlamadıkları için çeldiricilerin olduğu seçeneklere gidip soruyu yanlış yapıyorlar.” (Ö6)

“Okuma, anlama, yorumlama ve dikkat eksikliğinden dolayı zorlandıklarını düşünmekteyim.” (Ö7)

Okuduğunu anlama sorunu sınavda öğrencilere zaman yönünden sıkıntı yaşatmaktadır. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşü şu şekildedir:

“En büyük sıkıntı okuduğunu anlama sıkıntısı. Yani öğrenciler okuduğunu çoğunlukla anlayamıyor. Birkaç kere okuma ihtiyacı duyuyor. Birkaç kere okuduğunda da zamandan dolayı sıkıntı yaşıyorlar.” (Ö5)

Bir başka öğretmen görüşüne göre(Ö9); “Okuma alışkanlığı olmayan öğrenciler için süre yetersiz ama okuma alışkanlığı olup okuduğunu çabuk anlayan yorumlayabilen öğrenciler için zaman çok da sıkıntı olmuyor.”

LGS sorularını çözerken öğrencilerin zorlandıkları noktalara ilişkin başka görüşler incelendiğinde;

“Yorum sorularında zorlanıyorlar.” (Ö2).

“Sorular biraz uzun geliyor bu da gözlerini korkutuyor.” (Ö3).

“Öğrencilerin daha çok zorlandığı alanlar dikkat ölçen sorular oluyor. Bilgide eksiği olmayan bazı öğrenciler dikkatsizlikten soruları yanlış yapıyorlar ve anlayamayabiliyorlar.” (Ö4).

“Öğrenciler okuduğu soruyu zihninde hayâl edemiyor, canlandıramıyor. Mesela soruda bir ibrikten bahsediliyor. Ama çocuk ibriğin ne olduğunu bilmiyor. İlk defa duymuş öyle bir şey. İbrik derken zihninde canlandıramıyor ve çocuğu çok zorluyor bu durum.” (Ö5)

“Sorular uzun olunca okumayı sevmeyen öğrenciler sorudan korkabiliyorlar.” (Ö6).

Öğretmenlere göre, öğrenciler dikkat, yorum ve hayâl gücü gerektiren soruları çözerken birtakım zorluklar yaşamaktadır. Öte yandan bazı soruların uzun olduğundan dolayı öğrencilerin gözlerinin korktuğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca üç öğretmen matematik ve fen bilimleri testinin beraber olmasının öğrencilere problem yarattığını söylemiştir. Ö5'e göre:

“80 dakikada matematik ile fen testinin olması sıkıntı çıkarabiliyor. Çünkü matematik soruları da yeni tarzda hazırlanan sorular. Yani ALES sorularına benzer sorular. Fen de öyle olunca bir süre sonra çocuk ister istemez bunalmaya başlıyor ve artık sınav bitsin yapayım da çabuk bitsin havasına giriyor.”.

3.5. LGS' de öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öğretmen görüşleri

Tablo 7'de araştırmaya katılan öğretmenlerin; LGS' de öğrenci başarısını arttırmaya yönelik görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 7

LGS'de Öğrenci Başarısını Arttırmaya Yönelik Görüşler

Görüşme Sorusu	f	%
Liselere Geçiş Sınavında öğrenci başarısını arttırmak için neler yapılabilir?		
Öğrencilerin bol soru çözmeleri gerekir.	6	22,22
Öğrenciler düzenli kitap okumalıdır.	4	14,81
Öğrencilere belirli aralıklarla deneme sınavı yapılabilir.	3	11,11
Derslerde öğrencilere yorum yaptırılabilir.	3	11,11
Ders anlatırken günlük hayat ile fen ilişkilendirilebilir.	3	11,11
Derslerde sıklıkla deneyler yapılabilir.	2	7,41
Derslerde bolca konu tekrarı yapılabilir.	2	7,41
Sınava hazırlanan öğrencilerin aileleri bilinçli olmalıdır.	1	3,70
Öğrenciler eksik oldukları konuları tespit edip konu tekrarları yapmalıdır.	1	3,70
Öğrenciler Destek Yetiştirme Kurslarına katılmalıdır.	1	3,70
Dersler görsel destekler ile işlenebilir.	1	3,70
Toplam	27	100,00

Tablo 3.5 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen; “Liselere Geçiş Sınavında öğrenci başarısını arttırmak için neler yapılabilir?” sorusuna 10 öğretmenden toplam 27 cevap kodlanmıştır. Kodlanan cevapların %22,22'si “Öğrencilerin bol soru çözmeleri gerekir.”, %14,81'i “Öğrenciler düzenli kitap okumalıdır.”, %11,11'i “Öğrencilere belirli aralıklarla deneme sınavı yapılabilir.”, “Derslerde öğrencilere yorum yaptırılabilir.” ve “Ders anlatırken günlük hayat ile fen ilişkilendirilebilir.” şeklindedir. “Derslerde sıklıkla deneyler yapılabilir.” ve “Derslerde bolca konu tekrarı yapılabilir.” Yanıtları %7,41'lik yer tutmaktadır. Öğrenci başarısını arttırmaya yönelik görüşlerin; %3,70'ini “Sınava hazırlanan öğrencilerin aileleri bilinçli olmalıdır.”, “Öğrenciler eksik oldukları konuları tespit edip konu tekrarları yapmalıdır.”, Öğrenciler Destek Yetiştirme Kurslarına katılmalıdır.” ve “Dersler görsel destekler ile işlenebilir.” görüşleri oluşturmaktadır. Öğrenci başarısını arttırmaya yönelik bazı öğretmenlerin görüşü aşağıda verilmiştir.

“Çocukların kendi sıralamasını görebilmesi için deneme sınavları faydalı oluyor. Denemeler motivasyonlarını da artırıyor. Çocuklarda biraz mücadele güdüsü oluşturuyor.” (Ö1).

“Öğrencilere bol bol deneme sınavı yapılması gerekiyor. Çünkü ne kadar çok soru tipi görürseler sınavda o kadar az zorlanırlar.” (Ö2).

“Öğrenciler elinden geldiği kadar bol soru çözmelidir.” (Ö1).

“Sekizinci sınıflar için zamanla yarışıyoruz. Konuları daha hızlı anlatıyoruz, daha çok soru üzerinden ilerlemeye çalışıyoruz. Ne kadar çok soru görürsek soru belleği o kadar artıyor, soru belleği arttıkça çocuk her gördüğü soruyu çabucak yapıyor.” (Ö5).

Öğretmenler, bol soru çözenin öğrencilere faydalı olacağını düşünmektedirler. Ayrıca sık sık deneme sınavları yapılarak öğrenciler sınava alıştırmalıdır. Öte yandan kitap okumanın önemli olduğunu düşünen bazı öğretmenlerin görüşleri şöyledir:

“Kitap okumak gerekiyor bir kere. Sorular uzun kavrayabilmek için de kitap okumak lazım. Kitap okumak daha önemli hale geldi bence.” (Ö1).

“Şimdi ben beşinci sınıftan aldığım öğrencilere ilk olarak kitap okumanın önemini öğretmeye çalışıyorum. Yani dersimiz fen dersi olabilir. Ama mutlaka okuduğunu anlamayı çok iyi bilmesi gerekir çocuğun. Okuma alışkanlığını geliştirecek ve yorum yapacak.” (Ö5).

“Popüler bilim dergileri ile okumalar yapılabilir. Kitap okuma alışkanlığı artırılabilir.” (Ö7).

Bazı öğretmenler, kendi derslerini anlatırken kullandıkları yöntemleri anlatarak; sınavda öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öğretmenlere tavsiyelerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Fen dersinden deney yapmak önemli hale geldi. Çünkü bir deneyde günlük hayattaki bir olaydan bahsediliyor. O yüzden derslerimizi böyle işleyerek öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenebilmesini sağlamaya çalışıyoruz. Böyle öğrenince öğrencinin yorum yapabilmesi daha kolay olur.” (Ö1)

“Ben öğrencilerimle ara ara konu tekrarı yapıyorum. Konu tekrarları yapılarak en azından geçmiş konuların unutulmaması sağlanabilir.” (Ö2).

“Çocuklara derste sadece bilgi yüklemek gerekir. Çocuğun da derse katılımını sağlayarak derslerde günlük yaşam ile fen ilişkisi kurulmalıdır. Çünkü öğrenciler günlük yaşam ile ilişki kurarak öğrenirse bilgileri kalıcı oluyor. Ama normal anlatıp, ezber mantığıyla derste gidilirse öğrenci öğrendiği konuyu en geç iki ay sonra unutmuş oluyor. Fen bilgisi günlük yaşamımızla iç içedir. Günlük yaşamla ilişkilendirmek gerekiyor diye düşünüyorum.” (Ö9)

Öğretmenler konu tekrarı yapmanın, derslerde deneyler yapmanın ve konuları günlük yaşamla ilişki kurularak anlatmanın öğrenci başarısını arttıracaklarını düşünerek öğretmenlere bu şekilde tavsiyelerde bulunmuşlardır. Öte yandan bir öğrenmen (Ö6); “Aile de bu süreçte çok önemli. Aile bilinçsiz olduğu zaman ne öğrenci ne de bizler ilerleyebiliyoruz.” şeklinde ifade ederek ailenin de sınav sürecinde önemli bir yeri olduğunu vurgulamıştır. DYK kurslarının da önemli olduğunu düşünen bir öğretmen (Ö9); “Kurslara gelen öğrenciler oluyor. Gelen öğrencilerle yardımcı bir kaynak üzerinden soru çözmeye yönelik çalışmalar yapıyoruz. Bol soru çözümüyle konuları pekiştiriyoruz.” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan çalışma ile Liselere Geçiş Sistemi kapsamında uygulanan merkezi sınavlara yönelik fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu; LGS sorularının önceki senelerin merkezi sınav sorularından farklı birtakım özelliklere sahip olduğunu belirtmişlerdir. LGS’de üst düzey düşünme becerisi gerektiren sorular sorulmaktadır (Kızkapan & Nacaroglu, 2019). Soruların bilgi düzeyinin üstünde, okuduğunu anlama ve yorumlamaya yönelik olması sebebiyle LGS ayırt ediciliği yüksek bir sınavdır. Biber vd. (2018) 2016-2017 eğitim öğretim yılında yapılan merkezi sınavda binlerce öğrencinin soruların tamamını yaparak birinci olduğunu, bu sebeple liselere yerleştirmede sorunlar çıktığını ifade etmiştir. 2016-2017 yılında yapılan merkezi sınavda tam puan alan öğrencilerin oranı yaklaşık olarak %1,455 olarak hesaplanmıştır. MEB tarafından hazırlanan; 2018 Liselere Geçiş Sistemi (LGS): Merkezi Sınavla Yerleşen Öğrencilerin Performansı isimli raporda sorularının tamamını yapan öğrenci oranı %0,002 olarak belirtilmiştir.

Yeni nesil sorular öğretmenlerin derslerinde kullandığı yöntem ve teknikleri de etkilemiştir. Çelik vd.ne göre (2018) öğretmenler, öğrencilerin akademik başarısı üzerinde oldukça etkilidir. Bu sebeple öğretmenlerin derslerinde kullandığı, yöntem ve teknikler öğrencilerin sınav başarısının artması adına önemlidir. Öğrencileri sınava hazırlayabilmek adına öğretmenlerin büyük çoğunluğu; derslerde bol soru çözümüne önem verdiklerini, derslerini daha fazla deney yaparak, görsel destekleri artırarak, konuları günlük hayatla ilişkilendirerek, öğrencileri derslere katmaya çalışarak işlediklerini belirtmişlerdir. Bu durumun öğretmenlerin iş yükünü artıracığı söylenebilir. Hatta bazı öğretmenler bu şekilde işlenen derslerle konuların zor yetiştirildiğini söylemişlerdir. Öğretmenlerin konuları yetiştirememesi literatürde üzerinde durulan bir durumdur (Kwon & Chang, 2009). Ancak öğretmenler kendini geliştirerek, planlama ve programlamaya önem vererek, diğer öğretmenler ile iş birliği içinde çalışarak bu durumun üstesinden gelebilirler.

Hofstein ve Lunetta (2004) göre fen dersi günlük yaşam ile doğrudan ilişkilidir. MEB tarafından yayınlanan örnek soruların, gündelik hayattan örnekler içermesi öğretmenler tarafından beğenilmektedir. Öğretmenler örnek soruların kendilerine rehber olduğunu, özeleştiriy yaparak üzerinde fazla durması gereken konuları, kazanımları tespit edebilme imkânı sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca örnek soruların günlük hayattan örneklerle hikâye

tarzında verilmesi öğrencilerin de soruları okurken keyif almasını, soru çözerken öğrendiği bilgilerle günlük yaşam arasında ilişki kurmasını sağlamaktadır. Bu durum fen bilimleri dersine karşı olumlu tutum kazanabilmelerine yardımcı olabilmektedir. Bazı soruların uzun olması öğretmenlerin üzerinde durduğu noktalardan birisidir. Soruların yayınlandığı kitapçıklarda bazen bir soru için bir sayfa harcadığı görülmektedir (MEB, 2020). Kalabalık sınıflarda öğrenim gören öğrenciler için kâğıt ve fotokopi masrafları artacağı için öğretmenler derslerde örnek soruları çözme imkânlarının zorlaştığını söylemişlerdir. Bu durumda bazı öğretmenler akıllı tahta veya diğer öğretim teknolojilerini kullanarak örnek soruları derste çözmeye çalışabilirler. Ancak teknolojik imkânların kısıtlı olduğu okullarda örnek soruları çözme imkânı oldukça zor olacaktır. Örnek soruların bulunduğu materyaller, kaynak kitaplar hazırlanarak bu duruma çözüm getirilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen görüşlerine göre; yeni nesil soruların uzun olması, öğrencilerin gözlerinin korkmasına ve sorulara önyargı ile yaklaşmalarına neden olmaktadır. Bu durum kitap okuma alışkanlıklarının zayıf olmasından kaynaklanmaktadır. Tüzer (2016) kitap okumanın akademik başarıyı önemli derecede etkilediğini ifade etmiştir. Çobanoğlu ve Kasapoğlu (2010) yılında yaptıkları çalışmada, uluslararası düzeyde yapılan PISA sınavında elde ettiği başarılarla dikkat çeken Finlandiya ülkesini başarıya getiren unsurları sıralamış; bu unsurlardan birini “Fin kültüründe eğitim-öğretime, okumaya verilen önem” olarak ifade etmiştir. Okuma alışkanlığının artmasının sınav başarısını arttıracığı söylenebilir. Aksoy (2017) yapmış olduğu çalışmada, TEOG fen bilimleri testi ile okuma alışkanlığı arasında ilişki durumunu incelemiş; okuma alışkanlığının artmasıyla fen bilimleri testi puanlarının arttığını söylemiştir. Bu sebeple okuma alışkanlığı bütün derslerin ortak noktası haline getirilerek öğrenci veli ve öğretmenler bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Öğrenciler sınavı yetiştirebilmek adına zaman yönünden problemler yaşamaktadırlar. Öğretmenlere göre; okuma sıkıntısı yaşayan öğrenciler sınavda süreyi ayarlamakta zorluk yaşamaktadır. Özellikle matematik ve fen bilimleri testinin beraber olması bunda oldukça etkili bir faktördür. Çünkü MEB tarafından hazırlanan raporlara göre soruların boş bırakılma oranının en yüksek olduğu ders matematiktir. Ayrıca ortalama soru güclüğü en yüksek olan test matematik testidir (MEB, 2018b, 2019b). Matematik ve fen bilimleri testi beraber olduğu için matematik testini çözerken yaşanan zaman problemi; öğrencilerin fen bilimleri testindeki başarısını etkileyebilmektedir. 2018 yılında ilki gerçekleştirilen sınavda sayısal bölüm içerisinde yer alan Matematik ve Fen Bilimleri testlerinin boş bırakılma oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda yeni soru tiplerinin öğrenciler üzerinde zaman baskısı oluşturmaması ve boş bırakılma oranlarının düşmesi için sayısal bölüme ayrılan sınav süresi 60 dakikadan 80 dakikaya çıkarılmıştır (MEB, 2018b). MEB tarafından alınan bu kararlar birlikte 2019 yılında yapılan merkezi sınavda Matematik ve Fen Bilimleri testlerinde soruların boş bırakılma oranlarının düştüğü bulunmuştur (MEB, 2019b). Ancak okuma problemi yaşayan öğrencilerde bu sıkıntı devam etmektedir.

LGS’de öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öğretmenler; öğrencilerin bol soru çözmesi gerektiğini, soru çözme sürelerini hızlandırmak için bol kitap okumaları gerektiğini önermişlerdir. Deneme sınavları çözerek farklı soru tiplerini gören öğrenciler sınav başarısını arttırabilirler. Okul saatleri dışında gerçekleştirilen Destek Yetiştirme Kursları ve etütler ile öğrencilere bol soru çözdürülerek sınav başarısı arttırılmaya çalışılabilir. Nitekim, Ünsal ve Korkmaz (2016) kursların öğrencilerin sınav başarısını ve soru çözme becerilerini arttıracığını ifade etmektedir.

5. ÖNERİLER

- 1- Öğrencilerin sınav başarısını arttırmak, sınava yönelik kaygı düzeylerini azaltmak amacıyla mevcut sınav sistemi ve yeni soru tarzlarına ilişkin araştırmalar yapılarak LGS’nin güçlü ve zayıf yönleri tespit edilmelidir.
- 2- LGS ülkemizde iki senedir uygulanan bir sınavdır. Yeni olan sınav sistemine aileler, öğrenciler ve öğretmenler uyum sorunu yaşamaktadırlar. LGS sınav sistemi ile ilgili öğrenci ve öğretmenleri bilgilendirici faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, T. (2017). Okuma alışkanlığının temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 571-588. <https://doi.org/10.16916/aded.320284>
- Atılğan, H. (2018). Türkiye’de kademeler arası geçiş: Dünü-bugünü ve bir model önerisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 1-18. <https://doi.org/10.12984/egeefd.363268>
- Atıla, M. & Özeken, Ö. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı: Fen bilimleri öğretmenleri ne düşünüyor? *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 124-140.
- Bakırcı, H. & Kırıcı, M. G. (2018). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ve bu sınavın kaldırılmasına yönelik fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 383-416. <https://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2018.73>
- Berber, A. & Anılan, B. (2018). Son on yıldaki ortaöğretime geçiş sınavlarındaki fen bilimleri alan soruları ile ilgili öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 203-224. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14601>
- Berberoğlu, G. & Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 4(7), 21-35.
- Biber, A. Ç., Abdulkadir, T., Uysal, R. & Kabuklu, Ü. N. (2018). Liselere geçiş sınavının örnek matematik sorularına dair destekleme ve yetiştirme kursu matematik öğretmenlerinin görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 6(2), 63-80.
- Birinci, D. K. (2014). Merkezi sistem ortak sınavlarında ilk deneyim: Matematik dersi. *Journal of Research in Education and Teaching (Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi)*, 3(2), 8-16.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar üzerine düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 345-356.
- Çelen, F. K., Çelik, A. & Seferoğlu, S. S. (2011). Türk eğitim sistemi ve PISA sonuçları. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-9.
- Çelik, S., Toraman, S. Ö., & Çelik, K. (2018). The relation of student achievement with course attendance and teacher immediacy. *Kastamonu Education Journal*, 26(1), 209-217.
- Çetin, A. & Ünsal, S. (2019). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 34(2), 304-323.
- Çobanoğlu, R. & Kasapoğlu, K. (2010). PISA’da Fin başarısının nedenleri ve nasılları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 121-131.
- Creswell, J. W. (2014). Nitel araştırma yöntemleri (Çev Ed. M. Bütün & S. B. Demir). Siyasal Kitap.
- Demir, O. O., Bektaş, O. & Saraçoğlu, M. (2019). Ortaöğretime geçişte sınav değişikliği yaşayan öğrencilerin fen bilimleri sınav kaygılarının incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 419-442.
- Demir, S. B. & Yılmaz, A. T. (2019). En iyisi bu mu? Türkiye’de yeni ortaöğretime geçiş politikasının velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 164-183. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.43815-445515>
- Eurypedia. (2013). The structure of the European education systems 2013/14: Schematic diagrams. http://www.indire.it/lucabas/lkmw_file/eurydice/education_structures_2013_EN.pdf
- Güler, M., Arslan, Z. & Çelik, D. (2018). Liselere giriş sınavına ilişkin matematik öğretmenlerinin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 337-363. <https://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2019.128>
- Gündoğdu, K., Kızıldaş, E. & Çimen, N. (2010). Seviye Belirleme Sınavına (SBS) ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği). *İlköğretim Online*, 9(1), 316-330.
- Hofstein, A., & Lunetta, V. N. (2004). The laboratory in science education: Foundations for the twenty-first century. *Science Education*, 88(1), 28-54. <https://doi.org/10.1002/sce.10106>
- İncikabı, L., Mercimek, O., Ayanoğlu, P., Aliustaoğlu, F. & Tekin, N. (2016). Ortaokul matematik dersi öğretim programı kazanımlarının TIMSS bilişsel alanlarına göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1149-1163. <https://doi.org/10.17051/io.2016.54792>
- Kahraman, İ. (2014). Merkezi ortak sınav uygulamasının etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (MÜSBİD)*, 2(4), 53-73.
- Kızıkan, O. & Nacaroğlu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 701-719.
- Kumandaş, H. & Kutlu, Ö. (2014). Yükseköğretime öğrenci seçmede ve yerleştirmede kullanılan sınavların oluşturduğu risk faktörlerinin okul başarısı üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29(74), 15-31.
- Kwon, H., & Chang, M. (2008). Technology teachers’ beliefs about biotechnology and its instruction in South Korea. *The Journal of Technological Studies*, 35(1), 67-75.
- MEB. (2015). 2014-2015 eğitim öğretim yılı 2. dönem ortak sınav bilgileri. <http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/2014-2015-2-Donem-Ortak-Sinavlar-Genel-Bilgiler.pdf>

- MEB. (2018a). *Millî Eğitim Bakanlığı ortaöğretime geçiş yönergesi*. https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_03/26191912_yonerge.pdf
- MEB. (2018b). *2018 Liselere Geçiş Sistemi (LGS): Merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansı*. http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_12/17094056_2018_lgs_rapor.pdf
- MEB. (2018c). *Fen bilimleri dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Talim Terbiye Kurulu, Ankara.
- MEB. (2019a). *Ortaöğretime geçiş tercih ve yerleştirme kılavuzu*. 28.05.2020 tarihinde http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_06/25104443_evrak8071216911865128306.pdf adresinden alınmıştır.
- MEB. (2019b). *2019 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. 16.04.2020 tarihinde http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_06/24094730_2019_Ortaogretim_Kurumlarına_Iliskini_Merkezi_Sinav.pdf adresinden alınmıştır.
- MEB. (2019c). *PISA 2018 Türkiye ön raporu*. 15.04.2020 tarihinde http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/03105347_PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf adresinden alınmıştır.
- MEB. (2020). *2019- 2020 öğretim yılı sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınavla yönelik mayıs ayı örnek soruları*. 16.04.2020 tarihinde http://odsgm.meb.gov.tr/kurslar/pdf/ornek/1920/06114447_u091176d2020p_05_MAYIS_ORNEKSORULAR_SAY1.pdf adresinden alınmıştır.
- Neidorf, T. S., Binkley, M., Gattis, K., & Nohara, D. (2006). *Comparing mathematics content in the National Assessment of Educational Progress (NAEP), Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), and Program for International Student Assessment (PISA) 2003 assessments* (Technical Report, NCES 2006-029). National Center for Education Statistics.
- Özkan, Y. Ö., Güvendir, M. A. & Satıcı, D. K. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavının uygulama koşullarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(6), 1160-1180.
- Özer Özkan, Y. & Acar Güvendir, M. (2018). Merkezi sınavların öğretmenler üzerindeki öğretimsel ve duyuşsal etkilerini belirlemeye yönelik öğretmen ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 189-204. <https://doi.org/10.17679/inuefd.394383>
- Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime giriş sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 107-129.
- Schleicher, A. (2007). Can competencies assessed by PISA be considered the fundamental school knowledge 15-year-olds should possess? *Journal of Educational Change*, 8, 349-357. <https://doi.org/10.1007/s10833-007-9042-x>
- Şad, S. N. & Şahiner, Y. K. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sistemine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri. *Elementary Education Online*, 15(1). <http://dx.doi.org/10.17051/ieo.2016.78720>
- Tüzer, A. (2016). *Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ile sayısal ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Ünsal, S. & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(12), 87-118.
- Yalçın, E. (2019). *Liseye giriş sınavı (LGS)'nin yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliye göre incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zayımoğlu Öztürk, F., & Aksoy, H. (2014). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş modelinin 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Ordu ili örneği). *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 439-454.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Qualified individuals contribute to the development of the society in which they live. In order to increase the number of qualified manpower and personnel day by day, countries have also gone through some changes and updates in their education systems. In our country, high schools that took students by exam in the early 1990s in order to raise qualified people began to open. Called qualified high schools; The number of vocational and technical Anatolian high schools, science high schools and social sciences high schools continues to increase from the past to the present. Study in qualified schools is very important for admission to a good university. In qualified schools with a slightly higher quality of education, the number of students who want to study is increasing day by day. For these reasons, widely attended central exams are applied in our country in order to select students who want to study in qualified schools.

It is seen that changes are frequently made in terms of name and application in central exams applied by the Ministry of National Education (MoNE). According to the recent change, it was announced that 90% of the students who graduated from secondary school will be placed in high schools based on address and 10% by central exam. This new exam is called "High School Entrance Exam (HSEE)". With the new system, students can settle in secondary education institutions with and without exams. In this way, the requirement for students to take the exam is eliminated. However, the participation rate of students graduating from secondary school for the central exam held in 2018; 81.46%, the participation rate of students graduating from secondary school in 2019; It is set at 85.08%. These percentages show that participation in the exam is intense.

Reforms in education, central exams from measurement and evaluation activities; it is seen that it changes frequently in terms of structure, application and content. Countries trying to keep up with the age with innovative educational approaches care about international exams (Biber et al., 2018). For this reason, countries carry out their own national exam activities and evaluate their rankings by participating in international exams (Çelen et al., 2011; Kumandaş & Kutlu, 2014). PISA (Programme for International Student Assessment), PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) and TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) are international exams (Berberoğlu & Kalender, 2005; İncikabı et al., 2016). PISA is a test focused on creative thinking, access to information, using knowledge, discovering reading and writing skills (Schleicher, 2007). PISA also assesses students' science and mathematics literacy levels (MoNE, 2019c; Neidorf et al., 2006). However, the results of these exams taken by our country did not please the National Education community and caused self-criticism. In line with the feedback received from the international exams taken by our country, MoNE has made changes in the question styles of central exams (Gündoğdu et al., 2010). In this context, the content of HSEE questions is evaluated as close to international exams. Questions included in HSEE according to MoNE (2019a); it is enough to measure the skills of understanding, interpreting, analyzing, problem solving, scientific process skills, etc.

There are many studies in the literature on central exams. However, there are few studies for the LGS exam. Teacher opinions on this newer exam system are considered to be important for the activities to be applied to increase the success of students. In this context, the aim of the research is to determine the opinions of science teachers for LGS questions.

2. METHOD

This research was conducted with 10 science teachers who volunteered to contribute to the research, working in MNE-affiliated schools during the fall semester of the 2020-2021 academic year. Codes from Ö1 to Ö10 have been given to keep the identities of the teachers in the study group confidential. In the study using qualitative research method, the status study pattern was used. The data of the research were obtained by semi-structured interview technique. The interview form prepared was created by researchers. The interview form consists of 5 open-end questions. Questions; opinions about the exam, the challenges faced by students, the solutions that teachers can recommend include suggestions. The prepared interview was controlled by two experts. Necessary arrangements have been made in the interview form controlled by experts. The opinions of the teachers were recorded in the interview form prepared. Content analysis was used in the analysis of the data. By examining the data, codes were created and detailed descriptions of the percentage and frequency descriptions of the codes were made through the tables. Identification and interpretation of the findings in the tables have been made.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The vast majority of teachers; They indicated that HSEE questions have a number of different characteristics than the central exam questions of previous years. HSEE asks questions that require high-level thinking skills

(Kızılcapan & Nacaroglu, 2019). HSEE is a highly distinguished test because the questions are above the level of knowledge and are aimed at understanding and interpreting what they are reading.

The new generation of questions also influenced the methods and techniques used by teachers in their lessons. The vast majority of teachers in order to prepare students for the exam; they attach importance to the solution of plenty of questions in the courses, they process their courses by experimenting more, increasing visual supports, associating subjects with daily life, trying to bring students into the courses. It can be said that this will increase the workload of teachers. In fact, some teachers have said that the subjects are difficult to catch up with the lessons that are processed in this way. The inability of teachers to train subjects is a situation that is emphasized in the literature (Kwon & Chang, 2009). However, teachers can overcome this situation by improving themselves, paying attention to planning and programming, and working in cooperation with other teachers.

Teachers have stated that sample questions guide them and provide them with the opportunity to identify the issues and achievements that should be over-addressed by self-criticism. In addition, giving sample questions in the style of stories with examples from daily life allows students to enjoy reading the questions and to relate the information they learned while solving questions to daily life. This can help them gain a positive attitude towards science course.

The length of some questions is one of the points that teachers focus on. In the booklets where the questions are published, it is sometimes seen that a page is spent on a question (MoNE, 2020). Teachers said that the opportunities to solve sample questions in lessons are becoming more difficult because paper and photocopy costs will increase for students studying in crowded classrooms. In this case, some teachers may try to solve sample questions in the course using smart board or other teaching technologies. However, the opportunity to solve sample questions in schools where technological possibilities are limited will be quite difficult. Materials with sample questions, source books can be prepared, and solutions can be brought to this situation.

The length of the new generation of questions causes students to be intimidated and approach the questions with prejudice. This is due to poor book reading habits. It can be said that increasing reading habits will increase exam success. Aksoy (2017) examined the relationship between TEOG (old exam system) science test and reading habits; he said that with the increased reading habits, science test scores increased. For this reason, reading habits should be made common to all courses and student parents and teachers should be made aware of this issue.

Students have time problems in order to train the exam. According to the teachers, students who have difficulty reading have difficulty adjusting the duration of the exam. Teachers aimed at improving student achievement in HSEE exam; they have suggested that students should solve plenty of questions and read a lot of books in order to speed up their question solving time.

HSEE is a test that has been applied in our country for two years. Families, students and teachers have adaptation problems to the new exam system. HSEE should be investigated strongly and poorly by conducting research on the existing exam system and new question styles.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 27.11.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020-SBB-0260

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, raporlaştırma.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.